

Avgjørelse

A2023-4

Dato: 20.12.2023
Mottaker: Nordea Bank Abp
v/advokat: Advokatfirmaet Schjødt AS, advokat Olav Kolstad og advokat Morten Henriksen
Kopi til: Danske Bank A/S' norske privatkundevirksomhet
v/advokat: Advokatfirmaet Thommessen AS, advokat Eivind J Vesterkjær og advokat Trine Siri Dahl

Saksansvarlig: Vegard Aandal-Nilsen
Saksbehandler: Kristjan Ryste

2023/0438-84

Avgjørelse A2023-4 - Nordea Bank Abp - Danske Bank A/S' norske privatkundevirksomhet – konkurranseloven § 20 jf. § 16 – underretning om henleggelse av saken

1 Innledning

- (1) Konkurransetilsynet viser til melding om foretakssammenslutning ("meldingen") mellom Nordea Bank Abp og Danske Bank A/S' personkundevirksomhet i Norge ("PC Norway"), og mellom Nordea Funds Oy ("Nordea Funds") og deler av Danske Invest Asset Management AS ("DIAM") og Danske Invest Management A/S ("DIMA"), mottatt 3. oktober 2023. Videre vises det til tilsynets varsel 7. november 2023 om at inngrep mot foretakssammenslutningen kan bli aktuelt ("varselet"), melder merknader til varselet 24. november 2023, og øvrig korrespondanse og kontakt i anledning saken.
- (2) Meldingen omfattet to ulike transaksjoner: Nordea Bank Abp, Nordea Eiendomskreditt AS og Nordea Finans Norge AS' (samlet omtalt som "Nordea Bank") erverv av deler av PC Norway (personkundetransaksjonen), og Nordea Funds' erverv av deler av DIAM og DIMA (fondstransaksjonen). Begge avtalene ble inngått 19. juli 2023. Konkurransetilsynets varsel gjaldt kun personkundetransaksjonen.
- (3) Personkundetransaksjonen innebærer at Nordea Bank erverver kontroll over deler av virksomheten til PC Norway. Det foreligger dermed en foretakssammenslutning i konkurranselovens forstand, jf. konkurranseloven¹ § 16 første ledd, jf. konkurranseloven § 17 første ledd bokstav b.
- (4) Nordea Bank er en nordisk totalbank med virksomhet i Danmark, Finland, Norge og Sverige. I Norge drives virksomheten gjennom den norske filialen Nordea Bank Abp, filial i Norge, som er et norskregistrert utenlandsk foretak. Virksomheten er inndelt i forretningsområdene Personal Banking, Business Banking, Large Corporates & Institutions og Asset & Wealth Management.
- (5) Danske Bank A/S er Danmarks største bank- og finanskonsern. Danske Bank NUF er konsernets norske virksomhet, med forretningsområdene Personal Customers, Business Customers og Large Corporates & Institutions.
- (6) PC Norway er en fullsortimentsbank som tilbyr et bredt spekter av banktjenester til personkunder i det norske markedet. Dette inkluderer produkter og tjenester innen dagligbank, lån, sparing og investering, samt private banking-tjenester.
- (7) Konkurransetilsynet har i anledning saken innhentet informasjon fra partene, andre banker i det norske personkundemarkedet, kunder innen markedet for kollektive avtaler og frittstående

¹ Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger.

aktører innen private banking. Tilsynet har også avholdt en rekke møter med partene, andre banker og Huseierne.

- (8) Konkurransetilsynet har besluttet å henlegge saken. Nedenfor gis det en kort redegjørelse for hvorfor det ikke foreligger grunnlag for inngrep, jf. konkurranseloven § 20 syvende ledd.

2 Rettslig utgangspunkt

- (9) Etter konkurranseloven § 16 første ledd skal Konkurransetilsynet forby en foretakssammenslutning som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes.²
- (10) Dersom effektiv konkurranse i betydelig grad hindres, vil de involverte foretak kunne utøve markedsmakt. Med markedsmakt menes vanligvis en bedrifts evne til, alt annet likt, å kunne gjennomføre en varig og ikke ubetydelig prisøkning, uten at omsatt kvantum synker så mye at det blir ulønnsomt. Markedsmakt kan utøves ensidig eller kollektivt.
- (11) Det er ikke grunnlag for å forby en transaksjon der det er sannsynlig at konkurranseforholdene vil svekkes i like stor, eller i større grad, uten foretakssammenslutningen. I dette ligger et krav om årsakssammenheng.³ Kravet til årsakssammenheng innebærer at Konkurransetilsynet må sammenligne den konkurransesituasjonen som vil oppstå dersom foretakssammenslutningen gjennomføres, med et hypotetisk scenario for hvordan markedet hadde utviklet seg uten foretakssammenslutningen (alternativsituasjonen).⁴ I fastleggelsen av alternativsituasjonen må den mest sannsynlige markedsutviklingen uten foretakssammenslutningen legges til grunn.⁵
- (12) Det er flere forhold som er relevante i vurderingen av graden av konkurranseintensiteten i et marked, og dermed for aktørenes muligheter til å utøve markedsmakt. Sentrale momenter er blant annet konsentrasjonsgrad, konkurransenærhet, etableringsmuligheter, potensiell konkurranse og kjøpermakt. Disse faktorene virker sammen og påvirker graden av konkurranse.
- (13) Dersom en foretakssammenslutning medfører en negativ effekt på konkurransen, kan det likevel foreligge omstendigheter som kan motvirke de negative effektene. For eksempel vil kjøpermakt og/eller potensiell konkurranse kunne begrense de fusjonerende virksomhetenes mulighet og insentiv til å utøve økt markedsmakt som følge av foretakssammenslutningen. Enkelte foretakssammenslutninger vil også kunne medføre effektivitetsgevinster som vil oppveie et eventuelt tap kundene påføres ved redusert konkurranse. Der slike effektivitetsgevinster kommer kundene til gode i tilstrekkelig grad, er ervervsspesifikke og dokumenterte, vil ervervet ikke kunne anses å hindre effektiv konkurranse i betydelig grad.⁶

3 Konkurransetilsynets vurdering

- (14) I varselet kom Konkurransetilsynet foreløpig til at det var rimelig grunn til å anta at personkundetransaksjonen i betydelig grad ville hindre effektiv konkurranse.⁷
- (15) Konkurransetilsynet har ikke funnet grunn til å foreta en endelig avgrensning av de relevante produkt- eller geografiske markeder, ettersom dette ikke er avgjørende for konklusjonen.⁸

² Prop. 37 L (2015-2016) kapittel 7.2 jf. NOU 2012:7 kapittel 8. Jf. også rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (fusjonsforordningen) artikkel 2 nr. 3.

³ Kommisjonens retningslinjer for vurdering av horisontale foretakssammenslutninger (2004/C 31/03), avsnitt 9 jf. avsnitt 2, og sak COMP/M.6360 – Nynas/Shell/ Harburg Refinery avsnitt 307-311.

⁴ Kommisjonens retningslinjer for vurdering av horisontale foretakssammenslutninger (2004/C 31/03), avsnitt 9.

⁵ Se også EU-domstolens dom i sak C-12/03 P Kommisjonen mot Tetra Laval, avsnitt 42 og 43

⁶ Prop. 37 L (2015-2016) kapittel 7.2 jf. NOU 2012:7 kapittel 8, jf. rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (fusjonsforordningen) artikkel 2 nr. 1 b) jf. nr. 2, jf. fortalen avsnitt 29 og Kommisjonens retningslinjer for horisontale foretakssammenslutninger (2004/C 31/03), avsnitt 76 ff.

⁷ Varselet, avsnitt (27).

⁸ Varselet, avsnitt (21)

- (16) I varselet⁹ la Konkurransetilsynet til grunn at foretakssammenslutningen vil kunne føre til ikke-koordinerte virkninger i markedene for lån med pant i bolig, kollektive avtaler og private banking. Tilsynets foreløpige vurdering var blant annet basert på at partene har overlappende virksomhet og er nære konkurrenter i disse markedene, og at markedene er konsentrerte. Det var videre tilsynets foreløpige vurdering at foretakssammenslutningen kunne føre til at sannsynligheten for koordinering i markedet for lån med pant i bolig økte, eller at en eventuell eksisterende koordinering ble mer stabil. Dette var blant annet basert på at det blir færre landsdekkende aktører og at markedet kunne bli mer gjennomsiktig.
- (17) Konkurransetilsynet har i etterkant av at varselet ble sendt hentet inn ytterligere informasjon, og har etter en konkret helhetsvurdering kommet til at det ikke i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort at foretakssammenslutningen mellom Nordea Bank og Danske Bank i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse.
- (18) I markedet for lån med pant i bolig har Konkurransetilsynet kommet til at Nordea Bank ikke vil oppnå betydelig økt markedsrett som følge av personkundetransaksjonen, verken nasjonalt eller regionalt.
- (19) I et eventuelt nasjonalt marked for private banking-tjenester har Konkurransetilsynet kommet til at det er flere aktører som utøver konkurransepress overfor partene, både andre banker og uavhengige investeringsrådgivere. Videre har tilsynet sett hen til at flere nye aktører har etablert seg innen private banking de siste årene, samt at noen av de eksisterende aktørene har økt sin satsing i markedet.
- (20) I et eventuelt nasjonalt marked for kollektive avtaler har Konkurransetilsynet sett hen til at markedsutviklingen den senere tid kan tilsi at Danske Bank allerede er en mindre aktiv aktør enn hva historiske markedsandeler skulle tilsi. Det vises blant annet til at Akademikerne Pluss har sagt opp avtalen med Danske Bank.
- (21) Konkurransetilsynet har etter en samlet vurdering heller ikke funnet at det foreligger tilstrekkelige holdepunkter for at foretakssammenslutningen vil føre til eller forsterke en eventuell stilltiende koordinering mellom bankene.
- (22) Konkurransetilsynet har på denne bakgrunn kommet til at det ikke foreligger tilstrekkelige holdepunkter for at foretakssammenslutningen i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, jf. konkurranseloven § 16 første ledd.

4 Konklusjon

- (23) Konkurransetilsynet har etter en helhetsvurdering besluttet å avslutte behandlingen av saken.
- (24) Eventuelle spørsmål om Konkurransetilsynets behandling av saken kan rettes til Kristjan Ryste på e-post, krry@kt.no, eller tlf. 55 59 75 56.

Med hilsen

Vegard Aandal-Nilsen (e.f.)
fungerende avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

⁹ Varselet kapittel 3.